

שלא יסחוט קצת ממה שיבלע במפה ע"י הגנוב"י ויש בזה איסור מדברי סופרים עכ"פ אף במשקים שאינם מלכונים כמו שיתבאר בס"י ש"כ"ד אבל מותר לקנח הספסל וכיוצא בכגד שאינו מקפיד על מימיו לסחטנו אחר הקנינה אף בחול"י אבל מותר לנגב הידים אחר הנימלה אף בכגד שמקפיד על מימיו (וכן פניו) מפני שלא גזרו כלל על זה"ל כמו שנתבאר בס"י ש"א"י"י (עיון שם הטעם^ה):

כך אין מסתכלין בשבת במראה של מתכת^ט שהיא חריפה כאיזמל"י ודרך להסיר בה בחול את הנימין המדולדלין מראשו וזקנו כשרואה בה שהן מדולדלין ויש לחוש שמא ישבה שהוא שבת ויסור בה הנימין^י כדרכו כחול ואף אם הוא קבוע ומהוברת ככותל אסור^י שלא חלקו חכמים בגורתם במראה זו שיש בה חשש זה לפנימיה^י וגם הנשים אסורות להסתכל במראה זו^י מפני שדרכן בחול להשיר בה שערות לבנות מתוך השחורות^י:

כה אבל מותר להסתכל במראה שאין בה חשש זה אפילו אינה קבוע^י אם הוא בענין שאין איסור משום לא ילבש גבר שמלת אשה^י על דרך שנתבאר ביו"ד ס"י קנ"ד^י:

שג דיני תכשיטי אשה וכו' כ"ד סעיפים:

א לא תצא אשה לא בחוטי צמר ולא בחוטי פשתן ולא ברצועות^א הכרוכות לה על ראשה גזירה שמא תודמן לה מבילה בשבת ואם יהיה לה היתר לצאת בחוטין ורצועות אלו תלך בהם ג"כ לבית הטבילה ושם תצטרך לרפותם שלא יהיו מהודקים על ראשה שלא תהא הציצה במבילה^ב ויש לחוש שמא תחלצם לגמרי מעל ראשה^ב ואחר הטבילה שמא תשכה שהוא שבת^ב ותביאם בידה לביתה^ב שלא תרצה לחזור ולקושרם על ראשה כי רגילות הוא אף בחול לפעמים כשהולצת תכשיטין קמנים חוין לביתה לאיזה צורך אינה נוקפת לעולם לחזור ותלבשם אלא נושאת אותם בידה לפעמים עד ביתה אבל אין רגילות כלל לעשות כן בתכשיטין גדולים כגון הגורה וסרבל שהם מעיקר המלבוש ואינה הולכת ממקומה עד שתחזור ותלבשם לפיכך אין חוששין

רכ ר"ן שם. מור ולבוש שם. וראה ערוך לעיל ס"י ערה ס"ב ע"ג.
רכא ר"ה בהגאור שם. ר"ן שם ד"ה הלכה.
רכב ירושלמי פ"ו ה"א. הובא בר"ן שם (משא"כ באיש אין חוששים לזה. ראה לקמן ס"י שם ס"א).
רכג ר"ף רא"ש ו"ן שם. רמב"ם פכ"ב ה"ה. מור וש"ע שם.
רכד עולת שבת ס"ק כו.
רכה סעף ב. וכשוע"ר ס"י זה הנה הענין לדיעו.

סימן שג
א משנה נו, א. מור וש"ע ס"א.
ב משא"כ קלועין, כדלקמן ס"ב. וראה לקמן ס"ג.
ג רב נתמן בר יצחק אמר רבה בר אבבה שם בגמ'. וראה גם מור וש"ע שם.
ד משמעות הגמ' שם. וראה לשון התוס' שם ד"ה כמה. מור וש"ע שם. וראה עולת שבת סק"ד.
ה תוס' שם.
ו כ"ה תוס' שם. וראה לשון הגמ' שם ומור וש"ע שם.

רי מ"א ס"ק כו בת"י ה"ב. אליה רבה ס"ק לא"כ. וראה משנה בריהו בבאור הלכה ר"ה שמו"ט.
ריא סעף א ושי"ג וכ"ש במים – אף נטעם לכוין. וראה ק"א ר"ה ולפי' בנבוטרי) שאף היתר שאין לבלוק (לדעת המתירים לעיל כמ"א) לא נהני בשמותם נמשך.
ריב מ"א שם.
ריג אליה רבה ס"ק לג. ע"פ ר"ן בפכ"ב (סב, ב) ר"ה וראה תהלה לדוד ס"א.
ריד סעף ב. וראה תהלה לדוד שם ס"ק מה.
ריטו שכל הירושים מסתפנים ואי אפשר לאמור בריצה. וראה אליה רבה שם ס"ק פג (שברוחות ידים קל יותר מברוחות הגוף).
ריטז רב נתמן אמר רבה בר אבבה, בפ"י הברייתא קמט, א. מור וש"ע ס"ג.
ריז ר"ף שם (סב, ב). ש"ע שם.
ריח גמ' שם וש"ע שם.
ריט ת"ק דר"מ בברייתא שם. ר"ף שם. רא"ש פכ"ג ס"ב. מור וש"ע שם.

הלכות שבת שג

שמה תבואם בידה לבייתה אחר הטבילה^ז ואפילו נשים זקנות שאינן צריכות לטבילה (וכן הבתולות^ח) אסורות לצאת ברצועות וחומין אלו שלא חלקו הכמים בגורתם בין אשה לאשה^ט:

ב ואם החומין והרצועות (א) קלועין בתוך שערה מותרת לצאת בהן^י שאם תורמן לה טבילה היא זהירה להחיר קליעתה מבעוד יום^{יא} שבשבת אסור להחיר קליעת השער^{יב} כמו שיתבאר^{יג} ואם החומין הם (חלולים עשויים מעשה רשת^{יד}) (מעשה אריגה^{טו}) שאינה יכולה למותחן ולהדקן בחוקה על ראשה ומפני כך המים באים בהן^{טז} ואינן חוצצים^{יז} מותרת לצאת בהן בשבת^{יח} אף שאינן קלועין בתוך שערה ובלבד שלא יהיו מוזהבין שאז היא מקפדת עליהם שלא ללכלכם במים ומסורתה מעליה קודם טבילה^{יט} וכן לא יהיו משונפות במיטת לפי שמקפדת ג'כ עליהם להסירם קודם טבילה כדי שלא ימחה המיט במים ויטנף על בשרה בעלייתה מן הטבילה^כ:

ג מותרת אשה לצאת בחומין הכרוכין בצוארה^{כב} מפני שאין אשה חונקת עצמה^{כג} להדקם בחוקה סביב צוארה^{כד} ומן הסתם הם רפויים^{כה} וא"כ אינם חוצצים שהמים

קונטרס אחרון

(א) קלועין בתוך ב' לפי מה שכתבו הב"ח^א ומג"א^ב וכן כתב במגניני שלמה^ג דדעת רש"י^ד משום שמה תרפס (אבל מה שכתב הט"ז^ה אינו עולה יפה לפי מה שכתב הרא"ש^ו דמותרת מבעוד יום, משום דאם לא כן^ז לא קשה מיד^ח, דהא חיישינן שמה תשכה^ט ודאם כן תחיר גם כן בשכתה^י ומבעוד יום אי אפשר לה לסמוך על שכות דשבות^{יא}, שלא התירוהו אלא בדיעבד^{יב}), ואם כן אף לקיימא לן ביו"ד סי' קצ"ח^{יג} דאין רפיון מועיל אין מקום להחמיר כלל כאן, בשגם עכשו בוטח הזה דלר"ת^{יד} וסיעתו מותר בכל ענין, כמבואר במרדכי^{טו} עיין שם:

ז ר"י בתוס' שם כפי שהובא בה"ן שם (כה, ב) ד"ה וכתבו. מ"א סק"א.
 ח באה"ט סק"א. וראה רב"ר נחמיה נ' מ, א.
 ט מ"ו סוף סק"ב. וראה גם לקמן סוף ס"ח.
 י תוס' נ, א ד"ה כמה בשם ר"י. רא"ש רפ"ו, ר"ן שם (כה, ב) ד"ה וכתבו. מור בשם ר"ת. שו"ע ס"א.
 יא רא"ש שם. וראה ק"א סק"א.
 יב תוס' שם. רא"ש שם. ר"ן שם. מור שם. מ"ו סק"א. מ"א סק"ב.
 יג בשו"ע סכ"ג, אבל בשו"ע לא הגיעו לדינו סיום סימן זה.
 יד רב שם, ובמ"ש המור י"ד סי' קצח בשם ראב"ד, בבבל הנפש שערי הטבילה ריש דיני חפיפה. וכ"כ ה"רן שם (ב, א) ד"ה גמ' בשם איכא מאן דאמר. ש"ע שם ס"ג. וראה שם ש"ך סק"ה.

ציונים לקונטרס אחרון

א ריש הסי'.
 ב סק"ג.
 ג נ, א.
 ד שאוסר בקלועים בתוך שערה (ראה שם במשנה ד"ה לא), ומובא דעתו בטור ושו"ע ס"א.
 ה סק"א, שלדעת רש"י טעם האיסור משום שהיא תחיר קליעתה ע"י גוי, משום שהו שבות דשבות במקום מצוה.
 ו ריש סי' י: אשה הוצגה לטבול בשבת צריכה לסתור קליעתה מבעוד יום (וא"כ אין לחשוש שתחיר הקליעה ע"י גוי בשבת).

ז שאינה צריכה להחיר קליעתה מבעוד יום.
 ח על רש"י מדוע אוסר.
 ט שכתה.
 י ראה רא"ש שם.
 יא ולכן אינה מתירה קליעתה מבעוד יום, כי תסמוך שתחיר בערב ע"י גוי.
 יב אם שכתה ולא התירה מבעוד יום. ראה ע"ז לקמן סי' שמ ס"ב.
 יג סי' ב, זה בשו"ע לא הגיע לדינו.
 יד בתוס' סד, ב ד"ה רבי. הובא לקמן סי' סכ"ג.
 טו רמז שנה.

באים בהם אבל בקמלא שבצוארה¹³ והוא כגד שתולה בצוארה כנגד לבה ויש לו מקום שנצים כעין שעושים למכנסיים ותוחבת בו רצועה רחבה וקושרת הרצועה סביב צוארה¹⁴ אסורה לצאת בה לפי שהיא חונקת עצמה ברצועה זו כדי שתראה כבעלת בשר¹⁵ שמתוך שהרצועה רחבה אינה מיוקרתה¹⁶ והרי זו חציצה במכליא? ואף אם רצועה זו רפויה על צוארה שאינה חוצצת¹⁷ אסורה לצאת בכגד זה¹⁸ אם הוא חשוב ומצוייר בהב¹⁹ גידה שמה תחלצנו מעליה להראות נויי לחברותיה²⁰ דרך הגנשים שהן שחצוניות ומראות תכשימיהן זו לזו²¹ ואח"כ תשכח שהוא שבת ותביאנו בידה ד' אמות ברשות הרבים²²:

ך וכן לא תצא אשה במוטפת²³ והוא כמין ציץ על מצחה ומגיע לה מאיין לאיין²⁴ ולא בשרביטין²⁵ והוא ג"כ כמין ציץ שכורכתו על ראשה ותולה לה על לחייה מכאן ומכאן²⁶ בין שהם של כסף והב בין שהם של מיני צבעונין²⁷ והוא שאינן תפורים לשכבה²⁸ שאז יש לחוש שמא תשלפם להראותה לחברותיה²⁹ אבל אם הם תפורים לשכבה אין לחוש לכך³⁰ שוראי לא תחלצם עם השכבה שלא תגלה שערתה³¹.

במה דברים אמורים בנשואה אבל בתולה שאינה חוששת לגילוי שערה³² יש אומרים³³ שאסורה לצאת בהם אף אם הם תפורים בשכבה שמא תחלצם עם השכבה כדי להראות נוייה ואחר כך תשכח ותביאם בידה:

ה לא תצא בכבול³⁴ והוא כיפה של צמר³⁵ דהיינו חוטי צמר ארוגים ברוחב שתי אצבעות כשיעור ציץ ומניתחו סביב פניה³⁶ לתכשיט במקום ציץ³⁷ ויש לחוש שמא תשלפנו להראותו:

ז לא תצא באיצמא³⁸ דהיינו מטלית שתולין בה חוטין של צבעונין כעין גלופקרון ותולין אותה לכלה להפריח ממנה חובובים³⁹ שאם יעמוד לה זכוב על פניה היא מתביישה למורדו ומצמצרת בו⁴⁰ ואין דבר זה תכשיט⁴¹ לה כלל וכמשויו הוא⁴² ולכן לא תצא בו אע"פ שהיא צריכה לו:

ז לא תצא בעיר של זב⁴³ יש אומרים⁴⁴ שהוא תכשיט עגול ומצירין בו צורת

10 רבינא שם רע"ב. מור וש"ע שם.

11 רש"י שם ד"ה בקמלא.

12 רבינא שם רש"י שם. מור וש"ע שם.

13 רש"י שם.

14 מור וש"ע שם.

15 לא תוסי' שם ר"ה הכא בשם רשב"א. מ"ז סק"ה.

16 לב משנה נג, א.

17 רש"י נג, ב. כ"ה מנקמא. ש"ע ס"ג.

18 לד נג, נג, ב. רש"י נג, א. ר"ה זאם.

19 לה וירשלתני פ"ו ה"א. וראה גם לעיל ס"א ס"ג.

20 לו וירשלתני שם. תוס' נג, א. ר"ה בנה. וראה לקמן ס"ב.

21 לב במשנה נג, א. מור וש"ע ס"ב.

22 לח רבי אבהו שם ע"ב. מור וש"ע שם.

23 לט משנה שם. מור וש"ע שם.

24 מ רבי אבהו שם רש"י ר"ה הנגעים. מור וש"ע שם.

25 מא רב הונא שם.

26 מב שם במשנה ופירוש רש"י ר"ה כונן. ראב"ד בהשגת

פ"ב ה"ו. ש"ע שם.

27 ג רש"י שם. ש"ע שם.

מד משנה סד, ב. רש"י שם ר"ה שהן. ש"ע שם.

מה רש"י נ, א. ר"ה כונן.

מו ראה לעיל ס"ג עה ס"ד.

מז אור זרוע הל' שבת ס"ג. פד אות ב. רמ"א ס"ב.

מח משנה נג, א.

מט רבי אבהו בנה' שם ע"ב. מור וש"ע ס"ג.

נ ר"ה שם (כו, רע"ב). מור וש"ע שם.

נא רמב"ם פ"ט ה"ז.

נב ראה רע"ב במשנה שם ר"ה בכבול.

נג ברייתא נג, מוע"ב וכרבי שמעון בן אלעזר. מור וש"ע

ס"ג.

נד ר"ה שם (כו, ב). מור וש"ע שם.

נה ר"ה שם. מור.

נו ר"ה שם.

נז ב"ה ר"ה ולא באצמא.

נח משנה נג, א. מור וש"ע ס"ד.

נט רש"י שם ר"ה עיר, וראש פ"ז רמ"ה. ה. הובא בש"ע

שם.

הלכות שבת שג

שגז

ירושלים^ס ויש בו לשון באמצעו שבו מחברין אותו למלביש^{סא} ויש אומרים^{סב} שהוא כעין עטרה על הראש ומציידין בו צורת ירושלים (ולענין הלכה אין בדבר מחלוקת כלל שלדברי הכל כל תכשיט שאפשר לה לשלפו ולהראותו אסורה לצאת בו^{סג} בין שהוא על ראשה בין שהוא במלבושה ואפילו אינה מצוייר אלא שדברו חכמים בהווה בימייהם ופרטו כל התכשיטים שהיו בימייהם):

ח יוצאת אשה בכלל של זהב בראשה^{סד} שאין יוצאה בה אלא אשה חשובה שאין דרכה לשלף ולהראות^{סה} ולכן לא גזרו על כלל זה בין שהוא עשוי מחתיכות של זהב חרות כחוט בין שאותן חתיכות קבועות במטלית^{סו} אבל אותן תכשיטין שכל הנשים (עשירות) רגילות בהם גזרו עליהם אף לאשה חשובה שלא רצו לחלק בתכשיט אחר בין אשה לאשה^{סז}:

ט רסוקא^{סח} דהיינו חתיכת מעיל רחבה^{סח} אם יש בה רצועות קצרות תלויות בה לקשרה בהן ולהדקק סביבותיה^ט מותרת לצאת בו^{טא} כיון שהוא מהודק יפה ואין חוששין שמא יותר הקשר ותפול מעליה^{טב} אבל אם אין בה רצועות אסורה לצאת בה^{טג} שמא תפול מעליה ותשכח ותביאנו בידה:

י לא תצא בנומי^{טד} האף^{טו} שמא תשלפם להראותם אבל יוצאת בנומי האוזן^{טז} מפני שאזניה מכוסות בקישוריה וטורח הוא לה לגלותן לשלוף מהן הנומים להראותן^{טז} ובמקומות שגזרו להן לגלות האזנים אסורה לצאת גם בנומי האוזן^{טז} ולכן הבתולות שאזניהן מגולות אסורות לצאת בנומים^{טז}:

יא דרך הנשים להעמיד קישוריהן במחטין^{טז} כגון מפתחי חלוקה וצעופה^{טז} וכיוצא בהן ומותרת לצאת במחט זו מן התורה אע"פ שאין עליה שם תכשיט ומלבוש כלל שכיון שהיא משמשת לה לצורך לבישה הרי היא כבית יד להמלבושים^{טז}.

כמה דברים אמורים במחט שאינה נקובה אבל מחט נקובה^{טז} אין דרך הנשים להעמיד בה קישוריהן והרי היא משוי גמור ולכן לא תצא בה ואם יצאת חיבת^{טז} (ואע"פ

ס גמ' נטו, סע"א.
סא רא"ש שם, שרי"ע שם.
סב ר"ת בתוס' שם ד"ה ולא, הובא כמור ושר"ע שם.
סג כרבנן כבירייתא נטו, ב. רש"י במשנה ז', א ד"ה ואם.
סד רי"ף (כו, מוע"ב) ורמב"ם פ"ט ה"י, כשנואל ורב איש נטו, ב דמתי לקולא, וכלי שם.
סה רב איש שם ברעט שמואל, מ"א סק"ו.
סו רי"ף שם (כו, א), שרי"ע שם.
סז תוס' שם ד"ה מן, רא"ש פ"ו ס' ה, מ"א שם כ"ש שפני הנברים, ב, ב אות ב, וראה גם לעיל סוף ס"א.
סח רב איש נטו, ב.
סח רש"י שם ד"ה רמוק, מור ושר"ע שם.
סט רש"י שם ד"ה א, מור ושר"ע שם.
עא רב איש שם, מור ושר"ע שם.
עב רש"י שם ד"ה שרי, מור.
עג רב איש שם, מור ושר"ע שם.
עד משנה נטו, א.
עה ונראה נטו, ב, מור ושר"ע ס"ה.
עו רש"י ותוס' שם ד"ה נמי האף, מור ושר"ע שם.
עז רש"י שם, מ"ז סק"ו.

עח אור זרוע הל' שבת ס' פר אות ת, רמ"א ס"ח.
עט ראה מ"א סוף סקט"ז, וראה גם חרדש צ"צ מד, מע"ד.
פ רא"ש פ"ו ס' ה, מור ושר"ע ס"ט.
פא ס' התרומה ס' רטז, רמ"ג, רמ"ג סמ"ד ל"ח ס' (ה), בי"ג, כ, ג).
פב מ"ז סק"ו, מ"א סק"ח (שחלקו בעל ה"ה ד"ה ונ"ש אבל מחט). וז"ה לעיל ס' שא ק"א ס"ק ד, שכשאנו תכשיט שרי, אבל ראה מהר"ב ל"ס' שא ד"ה והשתא (וכת"ה יא שם), שהביא מן התרומה וממ"ג, שגם במחט שאינה נקובה לא התירו אלא במקום שהוא תכשיט, וראה מהר"ב שם בסופו, שלדעה הא' הלקטן ס' שיו ס"ז י"ל שיש מזה איסור גם הפתיה.
פג ס' התרומה ס' נד, סמ"ג ל"ח ס"ה (כ, ג), רבינו ירוחם ג"ב ה"יא (פא, ג). שאסור להוציאה אפילו להעמיד מפתחי חלוקה.
פד משנה סב, א, מור ושר"ע שם (שהיכת), ב"י ד"ה ולא תצא במחט נקובה, מ"א סק"ו (רד"ע אף שמגרת מפתחי החלוקה). וז"ה לעיל ס' שא ס"ד (באש) ש"ג.

שהוציאה אותה ע"י קישוריה ולא בידה אין זו הוצאה שלא כדרכה מטעם שנתכאר בס"י ש"א¹⁷⁹).

ואף מהט שאינה נקובה שראשה אחד עב ועשוי כעין תכשיט אסורה מדברי סופרים להעמיד בה קישוריה משום גזרה שמה תשלפנו להראותה¹⁸⁰ ועכשיו נהגו להקל במהט שאינה נקובה שראשה אחד עב¹⁸¹ מפני שאינו עשוי כעין תכשיט¹⁸².

הוא שמעמדת בה קישוריה אבל אם אינה מעמדת בה קישוריה אף שצריכה לה לאיזה צורך שהיה כגון לחלוק בה שיערה וכיוצא בהן כיון שאינה משמשת לה לצורך לבישה הרי היא משווי גמור כשאין ראשה העב עשוי כעין תכשיט שאין אדם יכול לצאת ככל החפצים הצריכים לו כשאין לא מלבוש ולא תכשיט¹⁸³ ואם הוא עשוי כעין תכשיט אסור מדברי סופרים משום גזירה¹⁸⁴:

יב טבעת שיש עליה חותם אינה תכשיט לאשה אלא משווי גמור¹⁸⁵ שאין דרך הנשים להתקשט¹⁸⁶ בטבעת אלא כשאין עליה חותם ואם יצאה בה חייבת¹⁸⁷ ואין זו הוצאה שלא כדרכה מפני שלפעמים נוהג האיש בחול לאשתו טבעתו שיש עליה חותם להוליכה לבית להצניעה והיא משימה אותה באצבעה עד שמנעת לביתה¹⁸⁸ ונמצא שדרך הוצאה היא אף לאשה לפעמים להוציא באצבעה טבעת שיש עליה חותם וכיון שאינה תכשיט לה חייבת עליה כשהוציאה בשבת אבל כשיצאת בטבעת שאין עליה חותם פטורה¹⁸⁹ אבל אסורה מדברי סופרים משום גזירה שמה תשלפנה מאצבעה להראותה¹⁹⁰:

יג לא תצא כבוליא¹⁹¹ והוא תכשיט שקושרת בו מפתחי חלוקה¹⁹² ולא כבולות¹⁹³ והוא קשר שקשור בה בושם שריחה טוב ואשה שריחה רע מוענתו עליה¹⁹⁴ ובשבת אסורה לצאת בו¹⁹⁵ משום גזרה שמה תשלפם מעליה להראותו¹⁹⁶:

יד אם חסר לה שן אחד ומשימה שן אחר במקומה¹⁹⁷ אם הוא של זהב לא תצא בו¹⁹⁸ משום שהוא מושנה במראיתו משאר השיניים ושמה ישחקו עליה ותמלטו משם בידה ותשכח ותביאנו¹⁹⁹ אבל אם הוא של כסף²⁰⁰ שהוא דומה במראיתו לשאר השיניים²⁰¹ וכל שכן אם הוא שן של אדם²⁰² מותרת לצאת בו:

פח ס"ד במסור, וש"נ.

פו ס' התרומה ס' רל"ט וס' רמ"ג סמ"ג שן, ב. וראה גם לעיל ס' שא ק"א סק"ד, שכן הסכימו המ"א ס"ק ח והמ"ז ס"ק ז. וראה מהר"ב לס' שא ד"ה וגם וד"ה ומיוז, ב' מענינו לחלק בין זה לדין אצבעה דלקטן סכ"א.

פז מ"א שם.

פח אבל במהד"ב לס' שא (ד"ה וגם) כתב, הדינו לדין שנתנו היתר בתכשיטין, כדלקטן סכ"ג, שכן מבואר בהדיא ס' התרומה (ס"ו רמ').

פט נגרא ס' א. וז"ל שם ד"ה למא. רא"ש פ"ו ס"ז.

פ"ז ס"ק ז. וראה חרדושי צ"צ רב, ב.

צ משנה נ, א. לפירוש רבא ס, א. מור וש"ע שם.

צא נגרא ס' א.

צב ראה רש"י סב, א ד"ה נבירת. הובא בהגדת הד"כ

במהד"ב לס' שא (סק"ה אות ג). וראה לקטן סוף

סכ"ז (בהד"ז).

צג משנה שם. מור וש"ע ס"ז.

צד רבא שם. רמב"ם פ"ט ד"ג. מ"א סק"ב.

צה משנה שם נ, א. מור וש"ע שם.

צז רש"י שם ד"ה ואם.

צח משנה סב, א. מור וש"ע ס"א.

צח רב כנגד שם ופירוש רש"י שם ד"ה מבכבתי. ש"ע שם.

צט משנה שם. מור וש"ע שם.

ק גמ' ורש"י שם ד"ה הוטרטא. מור וש"ע שם.

קא כתבנים במשנה ובברייתא שם.

קב גמ' ורש"י שם ד"ה ורבנן.

קג משנה סד, ב. ובפירוש רש"י ד"ה שן ומור וש"ע

ס"ב. וראה גם שלטי הגבורים כג. מו"ק"א.

קד משנה שם ובכתבים. מור וש"ע שם.

קה רש"י שם ד"ה וחכמים וברך סה, א ד"ה לא שנו

וד"ה אבל בשם רבתי. ש"ע שם.

קו ר' וירא שם. מור וש"ע שם.

קז רש"י שם. ש"ע שם.

קח רא"ש פ"ו ס' פו. מור וש"ע שם.

הלכות שבת שג

שצה

מזו לא תצא במנעל הקרוע למעלה ^{קט} שמא ישחקו עליה ותחלצנו מעל רגלה ותביאנו בידה ^{קד} ולא תצא במנעל חדש ^{קיא} שלא הלכה בו עריון ^{קיד} שמא לא יבא למדת רגלה ותחלצנו ותביאנו בידה ^{קיד} אבל אם נסתה ללכת בו מאתמול ^{קיד} כבר הכירה בו שהוא מכונן לה ^{קט} או ^{קטז} אינה מקפרת כלל על זה ^{קד} וכל זה באשה אבל איש מותר לצאת ^{קט} בין במנעל הקרוע בין במנעל חדש שלא נסה ללכת בו מאתמול מפני שאין האיש מקפר כל כך ^{קט} על מנעלו כמו האשה שהיא שחצנית ^{קט} ושאר מלבושים שהם קרועים או חדשים אף האשה מותרת לצאת בהם ^{קכא} לפי שדברים גדולים שהם עיקר המלבוש אין הושישים בהם שתשלפם מעליה כמו שנתבאר למעלה ^{קכב}:

מזו יוצאת בחוטי שיער ^{קכג} הכרוכים לה על שער ראשה שאינו דומין לחוטי צמר ופשתן שמסירתן מעל ראשה כשצריכה לטבול משום חציצה ^{קכד} אבל חוטי שער אין הוצינן על שער ראשה ^{קכה} מפני ששער בשער אינו יכול להיות מהודק יפה ^{קכו} שלא יבואו המים ביניהם ולכך אינה צריכה להסירם בשעת טבילה ואפילו אם הוטיין אלו הם עשויים משער הכרתה ^{קכז} שאינה דומה במראיתו לשער שלה ^{קכח} ואפילו הם משער של בהמה ^{קכט} אין הושיטין שמא ישחקו עליה ותסירם בידה ^{קל} ובלבד שלא תצא ילדה ששערותיה שחורות בחוטי העשויות משערות של זקנות שהן לבנות ולא תצא זקנה בחוטין של שער ילדה ^{קלג} מפני ששחור על גבי לבן או לבן על גבי שחור הוא מגונה וישחקו עליה ותסירם מראשה ותביאם בידה ^{קלד}.

אבל לא תצא בפיאה נכרית ^{קלז} רחינו קליעת שער תלוש שנותנת על שערה כדי שתראה כבעלת שער הרבה ^{קמ} שמא תחלצנה מעל ראשה להראותה אי שמא תפול מעל ראשה ותביאנה בידה ^{קמב}:

יז יוצאת בקשר שעושיין לרפואה מקיטוף עין הרע שלא ישלש ^{קמג} מפני שקשר זה הוא כקמיע מוכחה ^{קמז} שנתבאר בס"י ^{קמז} ויוצאת במוך שבאונה ^{קמט} שנותנת לבלוע ליחה של צואת האוזן ^{קנ} והוא שהמוך קשור באונה ^{קנא} קשר מהודק ^{קנב} שלא יוכל ליפול ^{קנז} וכן במוך שבסנדלה ^{קנד} אם הוא קשור בסנדלה ^{קנה} או בעקובה ^{קנו} מפני שמוך

קב ראה גמ' ורש"י שם דלא מאים. וראה מ"מ וציונים.	קכ ברייתא קמא, ב ורש"י ד"ה מרופס. מור ושליע ס"ג.
קכט משנה שם. מור ושליע שם.	קד רש"י שם. מור ושליע שם.
קל ראה גמ' ורש"י שם.	קיא ברייתא שם. מור ושליע שם.
קלא ברייתא שם. מור ושליע שם.	קיד בר קפרא שם.
קלב רש"י שם ד"ה ובלבד.	קיו רש"י שם ד"ה במנעל.
קלג משנה שם. שלייע ס"ה.	קיז בר קפרא שם. מור ושליע שם.
קלד רש"י שם ד"ה פאה נכרית. וראה גם רמב"ם פ"א הל"ז.	קטז רש"י שם. מור ושליע שם.
קלה ראה רמב"ם שם.	קטז אצ"ל: או, וכ"ה ברש"י שם.
קלו אביי נ. ב ורש"י ד"ה חונרתא. שו"ע סס"ו.	קנ רש"י שם.
קלז אביי שם.	קח ברייתא שם. מור ושליע שם.
קלח סעף כה.	קיט מור ושליע שם.
קלט משנה סד, ב. מור ושליע שם.	קכ ראה לעיל ס"י שא ס"ו.
קמ רש"י שם ד"ה במוך.	קכא כל בו ס"י לא (ג, ד). רמ"א ס"ג.
קמא רמי בר יחזקאל סד, א. מור ושליע שם.	קכב סוף ס"א וע"ג.
קמב רא"ש פ"ו ס"י ד. מור ושליע שם.	קכג משנה סד, ב. מור ושליע ס"ד.
קמג לבוש ספ"ו.	קכד כרעיל ס"א.
קמד משנה סד, ב. מור ושליע שם.	קכה רב תנן אגר שגואל נ. ב. אפילו אליבא דהכנים
קמה רמי בר יחזקאל סד, א. מור ושליע שם.	פ"ב דמקואות משנה א. שלייע וז"ל ס"י קנה ס"ד.
קמו רמב"ם כפירוש המשניות שם.	קכו רש"י שבת שם ד"ה מבלל. וראה מ"ז שם סק"ה.
	קכז משנה סד, ב. מור ושליע שם.

זה הוא לה כמו חבישו ומלבוש שהרי הוא משמש להנאת גופה^{קמז} כמו שאר מלבושים^{קמח} ובסנדל ומנעל הסתומים מכל צד מותר אפילו אין המוך קשור כלל כיון שאי אפשר לו ליפול משם^{קמט} אבל אם הם פתוחים אפילו מצד אחד צריך לקשרו שם^{קנ}:

יח ויוצאת במוך שהתקנה לנדרתה^{קנא} שיבלע בו הדרם^{קנב} אע"פ שאינו קשור בירכותיה שאם יפול לא תביאנו בידה מחמת מאיסותיו^{קנג} ואפילו עשתה לו בית יד^{קנד} כמה דברים אמורים כשמימה אותו שם כדי שלא יפול הדרם על בשרה ויצערנה כשתייבש אבל אם מימה אותו כדי שלא ישנף הדרם את כנדיה אסורה לצאת בו^{קנה} אע"פ שקשה לה כיון שאינו דרך מלבוש כמו שנתבאר בס' ש"א^{קנו}:

יט ויוצאת בפלפל^{קנז} ארוך^{קנח} שמימה כפיה לריח הפה^{קנט} ובגרניר מלח^{קס} שמימה כפיה לרפואת הולי השניים^{קסא} מפני שהם כתבשימים לה^{קסב} ובלבד שלא תתקנם^{קסג} כפיה לכתחלה בשבת^{קסד} ואפילו אם נתנתם כפיה מערב שבת ונפלו בשבת לא תחזירם לתוך פיה^{קסה} מפני מראית העין שנראה כאלו היא מערמת להננם כפיה כדי להוציאה לרשות הרבים שאין הכל יודעים למה היא נותנתם כפיה^{קסו}.

אבל מוך שבאונה ושכסנדלה מותרת לקשרו שם בתחלה בשבת ולצאת בו^{קסז} מפני שניכר הדבר למה נותנת שם המוך והכל יודעים שהיא צריכה לו ואינה מערמת כלל^{קסח} והוא הדין שמותר לקשור קש או תכן בתוך המנעל בתחלה בשבת ולצאת בו^{קסט} ואם המנעל סתום מכל צד מותר אפילו בלא קשירה כמו במוך.

וכל מה שמותר באשה כל שכן שמותר באיש^{קסז}:

כ ויוצאת בבתי שוקים שקושרתם במשיחה סביב שוקיה אע"פ שאין המשיחה קשורה בהם (אלא עליהם) אין הושיעין שמה ושתלשלו למטה (עם המשיחה שעליהם) ויפלו ותביאם בידה^{קסז}:

קסב ראה רש"י סב, ב ד"ה כשיש. וראה תוס' ג, א מו"ח בבהו. וראה לעיל סי' שא רס"ח.
קסג בקה"ש הגיה 'תתנם', ובה במשנה שם.
קסד משנה שם. מור ושוע' שם.
קסה תוס' סה, ב ד"ה וכלבר (הא). מור ושוע' שם.
קסז תוס' שם.
קסז ב"י ד"ה ובפלפל ממשמעות הרמב"ם פ"ח ה"א וה"ב. וכן כתב להדיא בהגהות ממנינות שם אות ע.
קסח ראה תוס' שם כמובן גבי "פורפת על האבן כו".
קסט ב"ח ד"ה ומ"ש וכתב אלה ומא סק"מ.
קע כשהוא תכשיט גם לאיש (ראה לעיל סי' שא ס"ז).
קעא מור בשם ר"י ושאר פוסקים הובאו בב"י ד"ה וכתב ר"י. שילוע סמ"ז. אמנם במהד"ב לסי' שא ד"ה ומיהו מסיק בנדרת ס' התרוגה (סי' רמ) וכמ"ל (ה, ג): שמותר לאשה לקשור סביב בתי שוקים שלה רצונתה או משיחה פן ישתלשלו למטה אע"פ שאין המשיחה או הרצועה קשורה בהן (דהיינו שמשנעם זה אינם תכשיט רק צורך לבישה).

קמז ראה רש"י במשנה שם ד"ה שבסנדלה.
קמח ראה רש"י לעיל סי' שא סוף ס"י.
קמט ספר התרוגה סי' רמ. סמ"ג ל"ח סה (ה, ג).
קמ"ק סי' רפא (ע' רצח). מרדכי רמז שנה. מור ושוע' שם.
קנ ב"י ד"ה וכתב בספר המצות.
קנא משנה סה, ב. מור ושוע' סמ"ז. וראה לעיל סי' שב ק"א סק"א ד"ה והנה.
קנב רש"י שם ד"ה לנדרת.
קנג רבא סה, א. מור ושוע' שם.
קנד רבי אבא שם. מור ושוע' שם.
קנה תוס' סה, ב ד"ה ובמוך. ב"י ד"ה ובמוך בשם המפרשים. רמ"א שם ו"ז סק"י.
קנו סוף י.
קנז משנה סד, ב. מור ושוע' סמ"ז.
קנח רש"י שם ד"ה פלפל.
קנט גמ' סה, א. רש"י שם.
קס משנה שם ורש"י שם ד"ה גלגל. מור ושוע' שם.
קסא גמ' סה, א. ורש"י שם ד"ה להורגנו ורש"י במשנה שם.

הלכות שבת שג

שגז

כא יוצאת באצטרה^{קטז} מרוע או בשוק והוא (ב) שתהא הבוקה לבשר ולא תשמט ותפול ותביאה בידה^{קטז};

כב אע"פ שכל מה שאסרו חכמים לצאת בין לאיש בין לאשה לא אסרוהו אלא מחשש שמא כשיטלם בידם יעבירם ד' אמות ברשות הרבים או יכניסם מרשות הרבים לרשות היחיד כל דבר שהתירו לצאת בו מפני שאין שום דרך כלל שיטלנו בידו מותר לשלפו וליתלו ביד ברשות הרבים ולחזור ולהתלבש בו או להתקשט בו קודם שיילך ד' אמות בין איש בין אשה ואין לנו לחוש שמא כשיטול בידו ישכח ויעבירונו ד' אמות^{קטז} לפי שאי אפשר לתקן הששא זו שהרי אם ישכח שהוא שבת מה נועיל כלום אם נאסר לו לשלפו מעליו ברשות הרבים בשבת הלא הוא סבור שהיום חול ואם ידא וזכר כשהוא שולפו מעליו שהיום שבת בודאי לא יעבירונו ד' אמות בידיו ואין לחוש שמא בריגע ישכח שהוא שבת ויעבירונו ד' אמות משא"כ בדברים שיש דרך לפעמים שיטלם בידו הן מחמת שיפלו ויגביהם הן מחמת שישחקו עליו ויטלם ביד הן באשה שתמלם להראותו הן שתמלם משום טבילה אסרו חכמים לצאת בהם בתחלה מכירתו בשעה שזכור את השבת מחשש שמא ישכח את השבת כשיגיע העת שיטלם בידו ויעבירם או ד"א בשבתו או יכניסם או מרשות הרבים לרשות היחיד^{קטז};

כג כל תכשט ומלבוש שאסרו חכמים לצאת בו לרשות הרבים מחשש שמא יביאנו בידו אסור לצאת בו לחצר שאינה מעורבת^{קטז} בין האיש בין האשה ואין זו גזרה לגזרה שהכל יזורה אחת היא שהחצר שאינה מעורבת איסור ההוצאה בה דומה בעיני העם לאיסור ההוצאה ברשות הרבים ואם נתיר להם בחצר יתירו לעצמם גם ברשות הרבים לפיכך כשנזרו חכמים על רשות הרבים גזרו ג"כ על חצר שאינה מעורבת בכל התכשימים האסורים ברשות הרבים^{קטז} חוץ מכבול ופיאה נכרות שהתירו לאשה כחצר^{קטז} שאינה מעורבת כדי שלא תתגנה על בעלה^{קטז} אם לא התקשט כלל גם כחצר לפיכך התירו לה מקצת תכשיטה^{קטז} אבל כחצר המעורבת מותר לצאת^{קטז}

קונטרס אחרון

(ב) שתהא דבוקה כל לפי דעת התוספות^{טו} וספר התרומה^{טז} וסמ"ג^{טז} וסמ"ק^{טז} וט"ז ומג"א ס"ק ח' אין לחלק כלל בין זרוע לשוק^{טז}, ובשגם שר"ת^{טז} וסיעתו מתירים בכל ענין;

קצת תוס' ורא"ש שם.

קצו הר"ף (כב, א) והרמב"ם פ"ט ה"ח, וזכר שם סד, ב. דעה ראשונה בבור ושוע ס"ח.

קצו מ"ט שם.

קצח משנה שם, רמב"ם שם. מור וש"ע שם.

קצט עילא בבבא שם. רמב"ם שם. מ"א סק"ד.

קפא רש"י שם ו"ה כ"ד.

קפב מ"ט שם ברעת הרמב"ם.

קצב משנה טז, א ובפרש"י רב יהודה שם ע"ב. ש"ע מ"ק סמ"ג, וראה מהר"ב ל"ט שא ד"ה ג"ם ור"ה (ומידו), ב' מנעוים שאינן חשובות תכשיט (כמו מנע להעביר קשריהן להליל ס"א), כיון שנכנסים במגדה או כיון שעשויים כדי שלא יפלו הבתי שוקים.

קצג רמב"ם פ"ט ה"ח. ש"ע שם.

קצד תוס' ג, א ד"ה במה אשה רא"ש פ"ז ס"א, א, ר"ן שם (בה, ב) ד"ה וכתבו ש"ע סמ"ג.

ציונים לקונטרס אחרון

כ שלא סבירא להו טעם ההיתר שברש"י שם ד"ה תחת אצטרה: ומישלף ואחיי נמי ליכא למתש דלא מיגליא לשוקה (אבל ראה טעמי ההיתר שתבארנו במהדו"ב לסי' שא ד"ה וגם ד"ה ומיהו), כא בתוס' סד, ב ד"ה רבי. הובא לקמן סב"ג.

טז טז, ב ד"ה ביהית.

יז ס"ד דב.

יח לאוין סה (יח, ג).

יט ס"י רפא (ע' רצט).

אפילו כדברים שיש בהם חיוב חטאת אם יצא בהם לרשות הרבים ואין חוששין שמה ישבה ויצא בהם מהצד לרשות הרבים.

ויש חולקין על זה²⁹⁷ ואומרים שאפילו בתכשיטים שאסרו לצאת בהם לרשות הרבים משום גזרה שמה יביאם בידו אסור לצאת בהם אפילו בבית הדינין שאסור להתקשט בהם כלל בשבת הוצ' מכוול ופיאה נכרית לאשה גזירה שמה יצאו בהם לרשות הרבים ואין זו גזירה לגזירה שהדבר קרוב לזריא שכשירצה לצאת לרשות הרבים ישבה להסיר התכשיטין מעליו שהרי בחול אין דרך כלל לשלוף התכשיטין כשיוצא מבתו לרשות הרבים ואין צריך לומר שדבר שיש בו חיוב חטאת אם יצא בו לרשות הרבים שאסור להשיג אותו עליו בבית²⁹⁸ ולכן אסור להשיג איהו חפץ בתוך חיקו או בשאר מקומות שבבגדיו בשבת אפילו בתוך ביתו²⁹⁹ וכן לתלות מפתח או חפץ אחר בחגורתו³⁰⁰ או בשאר מקומות שבבגדיו בענין שאסור לצאת בן לרשות הרבים ואין היתר לטלטל שום חפץ בבית אלא בידו שברזו בודאי אין לחוש שמה ישבה ויוציאה לרשות הרבים³⁰¹ שהרי רואה החפץ בידו משא"כ כשאינו בידו יש לחוש שמה ישבה שהחפץ אצלו כשיוצא לרשות הרבים³⁰² ואפילו אם היה אצלו מבעוד יום צריך להסירו כשתחשך אם לא נזכר להסירו סמוך לחשיכה כמו שנתבאר בס"י רנ"ב³⁰³ (ואפילו בעיר המעורבת³⁰⁴ שאין בה מקום האסור עכשיו בטלטול אסור) ואפילו שיש אומרים³⁰⁵ שאין לנו רשות הרבים כלל אין להקל ברבר³⁰⁶.

ויש להחמיר כסברא זו³⁰⁷ אם לא בעת הצורך שאז יש לסמוך על סברא הראשונה כמו שנתבאר בס"י ש"א³⁰⁸.

אבל יש מקליין עוד³⁰⁹ שאפילו לחצר שאינה מעורבת מותר לצאת בכל התכשיטין שאסרו משום גזירה שמה יביאם בידו.

ויש מקליין עוד³¹⁰ לפי זה לצאת בהם אף לכרמלית אף על פי שאין לה מחיצות כחצר שאינה מעורבת³¹¹ ועל פי דבריהם אין למחות עכשיו בנשים שלנו היוצאות בכל מיני תכשיטים לפי שיש אומרים שבוטח הזה אין לנו רשות הרבים כלל אלא כרמלית³¹².

ויש שלמדו עליהם זכות אחר³¹³ שלא אסרו התכשיטין אלא בימיהם שלא היו התכשיטין מצוין כל כך לרוב ולא היו מתקשטות בהם כי אם בשבת ולכן היה דבר חידוש בעיניהן והיו מראות זו לזו משא"כ בומן הזה שמצוין תכשיטין לרוב ויוצאת בהן

קפב מ"מ שם בשם הרמב"ן שם ד"ה אמר רב, ודרשב"א עכה"ק בית נחבות ש"ג ס"ב. ר"ן (כפ, א) ד"ה אמר רב. דעה שניה בש"ע שם.
קפג ר"ן שם.
קפד משגעות ד"ר"ן שם.
קפה ראה לעיל ס"י שאי מ"ח וק"א מ"ק ב (לדעה זו), הדינין אפילו שלא כדרכו שפגור אפילו ביד"ר.
קפז ירושלמי פ"ז סוף ה"א. מ"מ שם, ורבינו ירוחם נ"ב ח"ט" (צב, ג) בשם הרמב"ן ודרשב"א (שם). ש"ע ס"ו. מ"א סק"ג.
קפח מ"מ שם.
קפח ראה לעיל ס"י תב ס"ו.
קפט סוף כ.

קצ ראה בדי השלחן ס"י קפו ס"ק מד.
קצא כולקמן ס"י שמה ס"א ש"ל.
קצב ראה גם לעיל ס"י תב ס"ב.
קצג ראה מ"מ שם בסופו. ד"מ אות ג.
קצד מ"ח"ט.
קצה ר"ח בתוס' ס"ב, ר"ה רבי, וכרבי עניו בר ששן שם. וכן דעת ר"י בתוס' שם. הובא במור וש"ע שם.
קצו תוס' שם בשם רבינו בריק, בס' התרוסה ס' רלפריב.
קצז ראה לקמן ס' ש"ל ס"ו.
קצח ראה תוס' שם.
קצט שלמי הגבורים כה, ב סוף אות כ. רמ"א ס"ה. וראה גם תוס' בשם רבינו שר שלום.

הלכות שבת שג

שצמז

גם בחול ואינן דבר חידוש בשבת שתראה אותם להכרותיה ואין היתר זה מועיל אלא לתכשיטים שאסרו מחשש שמא תשלם להראותם אבל תכשיטים שאסרו מחשש שמא יפלו או מחשש מבילה או שמא ישחקו עליה ותמלם בידה אין לנו לומר אלא שסומכות על דברי המקלוקן שנתבאר.

אבל כל הרבנים שאסרו לצאת בהם מן התורה מפני שהם משוי גמור אסור לדברי הכל לצאת בהם אפילו לכרמלית^א (ואפילו אם מוציא אותם הרבנים בענין שאין בהם איסור מן התורה אף לרשות הרבים מחמת שהיא הוצאה שלא כדרכה^ב מכל מקום כיון שהם משוי ולא תכשיט לא התירום לגמרי אפילו כחצר שאינה מעורבת^ג אלא הרי הם כשאר שבות דשבות שלא התירו אלא במקום מצוה^ד או הפסד מרובה כמו שנתבאר בס' ש"א^ה וכן שנתבאר בס' ש"א^ו).

ולפיכך היה ראוי למחות בנשים שלא תצאנה במבעות שיש עליהם חותם ובאנשים שלא יצאו במבעות שאין עליהם חותם שהרי הן משוי גמור להן אלא שאין למחות בנשים שכיון שלא ישמעו מוטב שיהיו שוגגות ואל יהיו מזידות^ז.

ויש מי שלימד זכות על אנשים^ח שכיון שנהגו האנשים בזמן הזה לצאת בחול במבעות שאין עליהם חותם הרי נעשו להם כתכשיט ומותר לצאת בהן לפי דברי המקלוקן^ט כתכשיטים גם לנשים אבל לפי דברי האוסרים^י בנשים גם אנשים אסורים לצאת במבעות זו שהיא תכשיט לאיש ולאשה כמו שנתבאר בס' ש"א^{יא}.

ולפי היתר זה יש ללמוד היתר גם לנשים במבעות שיש עליהן חותם שכיון שבזמן הזה נהגו הנשים לצאת בחול גם במבעות שיש עליהן חותם הרי נעשו להן תכשיט ומותרין לצאת בהם בשבת^{יב} לפי דברי המקלוקן^{יג}.

ומכל מקום צריך להזהיר לנשים שלא תצאנה אלא במחטין שצריכות להעמיד בהן קיפוריהן ולא יותר כי בזה שאין להם תועלת בו ישמעו לנו^{יד}.

וכל זה לענין להזהיר למחות בנשים או באנשים אבל כל אדם יש לו להחמיר על עצמו כסברא השניה שנתבאר למעלה ובעת הצורך יסמוך על סברא הראשונה שנתבאר למעלה:

כד מחמת שאינה נקובה שניטל עוקצה דהיינו הקשר שלה שכראשה העב וגם ניטל חודר שלה אין עליה תורת כלי כלל ואסור למלטלה בשבת^{טו} וצריך להזהיר

א אלה נוסף סק"א ממשמעות לשון הרמ"א שם.

ב אסר התרומה ס"י רמ"ג. מור וש"ע שם.

ג כולעל ס"י שא ס"ב.

ד ג' ולרעה א' – אפילו בבית, כולעל ס"י שא ק"א ס"ק ט.

ה ד' אבל ראה לקמן ס"י שלא ס"ח וס"י שם סוף ס"ב. וראה מ"ט נענינים. וראה תהלה לרוד ס"ק ב. וברין

יוסף אות קסו.

ו רה סוף לה.

ז סוף י"ב.

ח ר"ן שם (כו, א) ד"ה אבל. ועד"ז בתוס' שם בסופו בשם הקדמונים ראש פ"ו ס"י נ' במש ר"ח מור וש"ע

שם. וראה גם מ"ט שם סוף ה"ג בשם הרמב"ן (נו, א) מדר"ה (מתני' ודרשב"א (נב, ב) מדר"ה איבא הובא בר"מ

ס"י שא אות ב, אך בת"ל מיייר גם באנשים. וראה לקמן

ס"י שלח סוף ס"ז. ס"י תרה ס"ד. וראה לעיל ס"י קנו ס"ז.

א רח ר"ן בפרק בנה אשה שם ר"ח ועל פי. הובא בש"ע

שם.

ב ר"ת בתוס' שם. הובא לעיל.

ג ר"י רבינו ירוחם נ"ב ד"ה (ע"ל, א). הבאוי כ"י ס"י שא ד"ה זמ"ש רבינו אבל דבר.

ד י"א סוף ס"ז.

ה ר"ב כ"י מדר"ה ובעל התרומה. ש"ע שם.

ו ר"ג ר"ת הנ"ל.

ז ר"ד מדר"י אמרם על המור ד"ה ולא תצא במחט. ש"ע סוף ס"ח.

ח ס"י התרומה ס"י תר"י (ובסימנים שם). מדר"ה רמז שבו (הובא כ"י סוף ס"ח) לפרוש דמ"א סקמ"ו.

ת הלכות שבת שנישה

לנשים שלא ימלטלו לשום בצעופים אלא אם כן נוטל חודה ועוקצה מערב שבת (ויחדה אותה) לשם כך (מבעור יום) ש"ע¹⁰¹ (יחוד מעשה ד"י) זה שמבעור יום נעשית כלי לענין זה וכן מחט נקובה שניטל חודה וחודה (ויחדה אותה) מבעור יום לשום אותה בצעוף מותר לשום אותה בצעוף בשבת ד"י ולצאת בה ג"כ:

(חבר ד"ט)

ש"ה כמה בהמה יוצאת בשבת וכו' ל"ה סעיפים

א כבר נתבאר בס' רמ"א שאדם מצווה על שבות בהמתו מן התורה ואם בהמתו הוציאה איהו דבר לרשות הרבים אף שיצאת מאליה עבר הוא על מצות עשה של תורה אלא שיש מקצת דברים שדרך הבהמה לצאת בהם בחול אף כשאינה נושאת משוי ודברים אלו חשובים לה תכשיט¹⁰² ומותר שתצא בהם לרשות הרבים בשבת ואלו הם כל דבר שהבהמה משתמרת על דיו שלא תברח כשהולכת ברשות הרבים כגון רסן וכיוצא בו כמו שיתבאר ואי אפשר לשמרה בשמירה פחותה מזו הרבה ואף שאפשר לשמרה בשמירה פחותה מזו מעט מותר שתצא בשמירה זו לרשות הרבים לפי שכן דרכה בחול לצאת אף בשמירה זו ואף שהיא יתירה לה קצת שהרי אף בפחותה מזו די לה מכל מקום אין דרך העולם לכיין השמירה ולצמצמה א"כ אף שמירה זו שהיא יתירה קצת היא תכשיט לה כיון שדרכה לצאת כך בחול פעמים רבות אף כשאינה נושאת משוי אבל אם די לה בשמירה פחותה מזו הרבה שנמצאת שמירה זו יתירה הרבה הרי היא משוי לה¹⁰³ מפני שאין דרכה בחול לצאת בשמירה יתרה הרבה. ואין צורך לומר שלא תצא בכל דבר שאינה נשמרת בו אע"פ שאותו דבר די לשמור בו בהמה אחרת כיון שאינו די לשמור בו בהמה זו אין דרך בהמה זו לעולם לצאת בדבר זה והרי הוא לה משוי גמור:

ב לפיכך הנאקה¹⁰⁴ והיא גמלא נקיבה גדולה ולבנה¹⁰⁵ יוצאת בחטם והוא טבעת של ברזל שנוקבין הוטמה ומכניסין לה הטבעת¹⁰⁶ אבל אינה יוצאת כאפסר שכיון שאינה נשמרת בו הרי הוא משוי לה¹⁰⁷ והלובדקים¹⁰⁸ והוא חמור הבא מן לוב¹⁰⁹ וכן הסוס שלוני¹¹⁰ יוצאים בין באפסר (פי' קבישמר¹¹¹) בין בפרומביא (פי' פריג¹¹²) והוא רסן של ברזל¹¹³ ואף שהאפסר די להם אין הפרומביא להם שמירה יתרה הרבה אלא יתרה קצת

רסן מרדכי שם. ש"ע ס"ה. וראה מהר"ב לסי' שא (ד"ה והנה לפ"ו במחש), שנסתפק אי מהני יחוד מבעור יום לרשות הרבים. **רז** ראה אה"ה רבה סי' שח סק"ז תוס' מגן, ב ד"ה א.א. **ריח** ראה גם לקמן סי' שח ס"ה. **ריט** סוים סי' שג (היינו סני' כזו בש"ע) וסי' דש.

סימן שח

א סי' זש"ג. וראה גם סי' רמז ס"ד. סי' שבר ס"ה. **ב** מ"א סק"ז ממשננות התוס' נא, ב ד"ה במה. **ג** ראה לבוש ס"א. **ד** שאמר (שמות כג, ב): למען ינוח שורך והמורק (לעיל סי' זבני שם). **ה** רש"י שם ד"ה במה. הובא ב"י ריש חסי'. **ו** משנה גמ' ורש"י שם. מור וש"ע ס"א.

ז ספר התירוהו סי' רלו. סמ"ג ל"ח פה (יה, א). רבני ירושה ג"כ ח"י (ב, ב). הובא ב"י שם. מ"ז סק"א. **ט** כרב נב, א. רמב"ם פ"כ ה"ח. ש"ע ס"א. **י** רב יהודה אמר שמואל נא, ב. רמב"ם שם. **יא** משנה נא, ב. **יב** רבה בר בר חנה שם. ערוך ערך נאקה. **יג** רבה בר בר חנה וספרש"י שם ד"ה בממא. ש"ע ס"א. **יד** רב יהודה שם. **טו** משנה ובריתא שם. **טז** גמ' ורש"י שם ד"ה המרא. **יז** תוס' נב, א ד"ה אמר. מור וש"ע שם. **יח** רש"י נא, ב ד"ה באפסר. **יט** רש"י שם ד"ה בפני. **כ** ראה גמ' שם. הגדה בש"ע ס"ג.